

Іван Красовський

Сіяч зерен Правди Христової

КОМІТЕТ ЦЕРКВИ СВЯТИХ ВОЛОДИМИРА І ОЛЬГИ У ЛЬВОВІ
БІБЛІОТЕКА ЛЕМКІВЩИНИ, ч. 26.

Iван КРАСОВСЬКИЙ

**СІЯЧ ЗЕРЕН
ПРАВДИ ХРИСТОВОЇ**

До 10-річчя Лемківської церкви
у Шевченківському гаю
м. Львів

ЛЬВІВ, 2002

Редактор: Анатолій ПЕТРИШАК

На обкладинці:
Лемківська церква святих Володимира і Ольги
(Шевченківський гай, Львів)
Фото Івана ОПАЛАКА

*Правління Фундації дослідження Лемківщини у Львові
та Комітет Лемківської церкви святих Володимира і Ольги,
сердечно дякують колективові Львівської кондитерської фірми
«Світоч» (генеральний директор п. Андрій ТАВПАШ)
за фінансову допомогу у виданні цієї книжки.*

Здано до складання 14.03.02. Підписано до друку 24.05.02. Формат 60×84/16.
Друк офсетний. Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 3,33. Умовн. фарбовідб. 2,79.
Зам. № 203.

Віддруковано в НВМ Поліграфічного технікуму УАД.
79008, Львів, пл. Митна, 1

Лемки — найбільш висунена на Захід частина українського народу, його етнографічна група. Кількість лемків на початку ХХІ ст. складає близько двох мільйонів, включаючи Польщу, Україну, Словаччину та еміграцію. Лемками, напевно десь три століття тому, дразнюючи, назвали їх сусіди лише тому, що саме лемки вживали мовну частку «лем» замість «лише», «тільки». у національному розумінні частина лемків до цього часу називає себе давньоукраїнським всенародним визначенням «русини», «руські».

Найближчою батьківщиною лемків є прадідівські західні Карпати, т. зв. Лемківщина, межа якої від сходу ріки Солинка з Сяном, як також Боржава на Закарпатті, а на заході — ріки Попрад з Дунайцем. Етнографічна Лемківщина розташована по обох схилах західно-карпатських гір, займаючи простір у 10 тисяч км².

У IX ст. предки лемків входили до складу Велико—Моравської держави. У 60-х роках IX ст. прийняли християнську віру східного обряду, що її поширили „слов'янські апостоли” брати-болгари св. св. Кирило і Мефодій. Це було на ціле століття раніше хрещення Русі у 998 році.

Мешканці Західних Карпат перебували у тісних зв’язках з Київською Руссю, служили у княжих дружинах, приймали участь у воєнних походах. Не дивно, що називаючи себе „русами” або „русинами”, почували себе єдиними зі слов’янами Подніпров’я. У 992-993 рр. київський князь Володимир Святославич (Великий) приседнав землі пізнішої Лемківщини до Київської Русі.

За час приналежності до Київської Русі на землях сучасної Лемківщини непомірно пожвавилося релігійне життя. Духовні особи з Русі, що привезли з собою церковну літературу, атрибути церковних потреб зміцнили слабкі ще християнські осередки, створили у Сяноці

осередок перепису церковних книг, „школу” іконопису, світські школи-дяківки Помітно піднявся науковий, освітній і культурний рівень мешканців Західних Карпат.

У період Київської Русі в західних Карпатах розпочалося формування архітектури типового лемківського храму, що вирізняється самобутніми, глибоко мистецькими, архітектурно-декоративними особливостями. У своїй основі придільної зрубної конструкції лемківський храм зберіг основні ознаки давньої української церкви, в якій найвищою банею була середня, а дві бічні — рівні, нижчі.

Починаючи з XII-XIV ст. конструкція верхів українського храму в Західних Карпатах зазнала зasadничих змін. Зодчі повністю відійшли від канонів симетрії верхів. Очевидно, під впливом західної готичної культури одна з нижчих бань, що над бабинцем, перетворилася на високу вежу-дзвіницю. І хоч новий тип церкви позбавлено симетрії верхів, зате знайдено прекрасне вирішення у розподілі мас. Тягар попереднього храму з його центральної частини — нави — переноситься на передню — бабинець з високою вежею-дзвіницею. Церква набуває небувалої мальовничості у своїй новій формі. Від найнижчої бані над захристією, через середню вищу і до найвищої дзвіниці розподіл мас створює незабутню ілюзію різкого устремлення до висоти, до небес. Початково у високій вежі-дзвіниці підвішувалися дзвони і вежа відповідала своїй назві. Зазнаючи руйнівної дії від звукових і технічних коливань, конструкція вежі поступово розхитувалася і вимагала передчасної перебудови. У XVIII-XIX ст. дзвони у більшості церков переносяться до окремої прибудови поруч з церквою, але вежа і надалі зберегла свою початкову назву — „дзвіниця”.

У складі Київської Русі предки лемків перебували до 1340 року, коли їх загарбали Польща (північна, галицька частина Лемківщини) і Угорщина (південна, закарпатська Лемківщина). Від того часу українські лемки залишилися відірваними від матірного осередку — Київської Русі.

З натури лемки дуже працьовиті, добродушні, справедливі, веселі цінителі народних традицій, ревні виконавці засад християнської моралі у житті. Вони завжди високо цінили здобутки своєї самобутньої церковної архітектури як всенародний скарб. Терпеливо переживали панщину, польське і австро-угорське поневолення, змушені були масово покидати рідний край і подаватися на заробітки далеко за океан. Але де б не були лемки, вони не забули традицій своїх предків і тяжко зароблені в еміграції гроші, після повернення на батьківщину, використовували не лише для закупівлі клаптика землі, а й на будівництво нових храмів, шкіл, допомогу дітям, родині.

* * *

Але доля розпорядилася над лемками особливо жорстоко. Ще не вищух відгомін Другої світової війни, як на Лемківщині почалася незабутня болюча депортaciя лемків на Схід. У 1944-1946 роках було депортовано з території Польщі 200 тисяч лемків, більшість з них — у голодні степи Східної України. Згодом вони правдами і неправдами, перебралися здебільшого у Львівську, Тернопільську та Станіславську (нині Івано-Франківська) області.

Через недовгий відрізок часу їх було загнано у колгоспи, конфіскувавши останнє добро, позбавлено права любити рідну територію, традиції, культуру, втішатися молитвою у рідному храмі. Поневолі почали завмірати етнографічні особливості в культурі лемків, затих їх солов'їній спів.

У 1966 році у Львові розпочато забудову музею народної архітектури та побуту (скансену), на терені якого виділено також „Лемківську зону”. У кожній етнографічній зоні, крім житлового і промислового будівництва, головним об'єктом архітектури мала бути характерна для регіону церква. Вирішення цієї проблеми для лемківської зони було пов'язане з поважними труднощами, бо в Україні лише в окремих селах Закарпаття будувалися храми лемківського типу. У 60-х роках збереглися там лише дві лемківські церкви: в с. Канора і м. Мукачевому. Але перша була передана для музею народної архітектури в Києві, друга — до такого ж музею в Ужгороді. Спроби домовитися з урядовими колами Польщі про передачу для Львівського скансену лемківської церкви були безрезультатними.

У цій, здавалося, безнадійній ситуації група активістів-лемків на чолі з завідувочим лемківської зони І. Красовським — також лемком — у кінці 1988 р. виступила перед директором музею Б. Рибаком з пропозицією просити Міністерство культури дозволу збудувати з нового дерева на зоні лемківську церкву як точну копію однієї з існуючих. Можна собі уявити радість лемків, коли такий дозвіл було отримано. Але гарячі почуття поступово охололи.

„Хіба можна побудувати храм у такий трудний час, в економічну кризу? Де взяти лісоматеріал, масу коштів, будівельників, обладнання для церкви? ..Це ж утопія!” — міркували пессімісти.

Але актив не здався. Добре, що цю ідею всіляко підтримував директор музею. Він влітку 1990 року організував наукову експедицію в Польщу для виявлення відповідного прототипу. Зупинилися на невеликій типовій декоративно-архітектурній споруді — церкві 1841 року в селі Котань Ясельського повіту, яка на той час (1990 рік) служила як костел для поляків. Згодом працівники Львівського скансену Марія Матвіїв та

Роман Родович, при допомозі спеціалістів воєвідського відділу реставрації та консервації пам'ятників, склали відповідну науково-технічну документацію, в м. Ланцуті працівники місцевого музею виготовили фотографії іконостасу церкви, який там зберігався. 20 грудня 1990 року на засіданні Вченої ради і дирекції скансену створено і затверджено Комітет по будівництву церкви в складі: Іван Красовський (голова), Борислав Рибак, Іван Гречко, Петро Когут, Марія Матвіїв. Це вже вселило надію у серця багатьох лемків, хоч головні події відбулися у наступному році.

Десь на початку 1991 року загостив до Львова о. Анатолій Дуда-Кvasняк — лемко з Криниці, який живе у м. Монастириська на Тернопільщині. Надалі він відіграв провідну роль у будівництві і функціонуванні Лемківської церкви у Львові. Тоді він був вельми захоплений нашою ідеєю: „Та як лише почув, що ви тут вирішили збудувати Лемківську церкву, — відразу приїхав. Щиро вітаю і буду приїжджати та помагати... А зараз побіжу до Владик на площу святого Юра і доб'юся їх підтримки...”

Свою обіцянку о.Дуда-Кvasняк виконав блискуче, бо вже через короткий час нас повідомлено, що саме у Великодні свята, 7 квітня 1991 року, на терені скансену перебуватимуть Його Блаженство Іван-Мирослав Кардинал Любачівський з Архієпископом Володимиром Стернюком у супроводі інших церковних діячів і готові будуть освятити хрест та місце під будову Лемківської церкви.

Чудового весняного дня тисячі людей, в тому числі лемки не лише зі Львова і Львівщини, а й з інших областей прибули на терен скансену. Ми підготували столик, хрестик, свічку, освячену воду. Яка ж радість!. Високі церковні достойники у домовлений час прибули на лемківську зону. Здавалося, серце вискочить з грудей, коли мені прийшлося вітати Достойних Гостей, а потім дякувати за проведену відправу.

У своїй інформації „Освячення місця під лемківський храм” („Наше слово”, 22, Варшава, 2.06.1991) Д. Солинко відзначив, що у своєму слові-вітанні голова комітету будівництва церкви підкреслив, що „храм споруджується як пам'ятник з нагоди 1000-ліття об'єднання земель сучасної Лемківщини з Київською Руссю, що його здійснив у 992 році Київський князь Володимир...”.

Далі автор ствердив, що «сьогоднішня подія — це світла незабутня сторінка з історії лемків, як і всього українського народу...». Подібне переконання висловив також Володимир Гула у замітці «Посвячено місце для церкви» у журналі «Лемківщина» (США, ч. 3, 1991). Лемки урочисто відсвяткували першу велику свою радість на духовній ниві.

Шевченківський гай. 7 квітня 1991р.
Освячення Іваном Мироном кардиналом Лібачівським місця під Лемківську церкву.

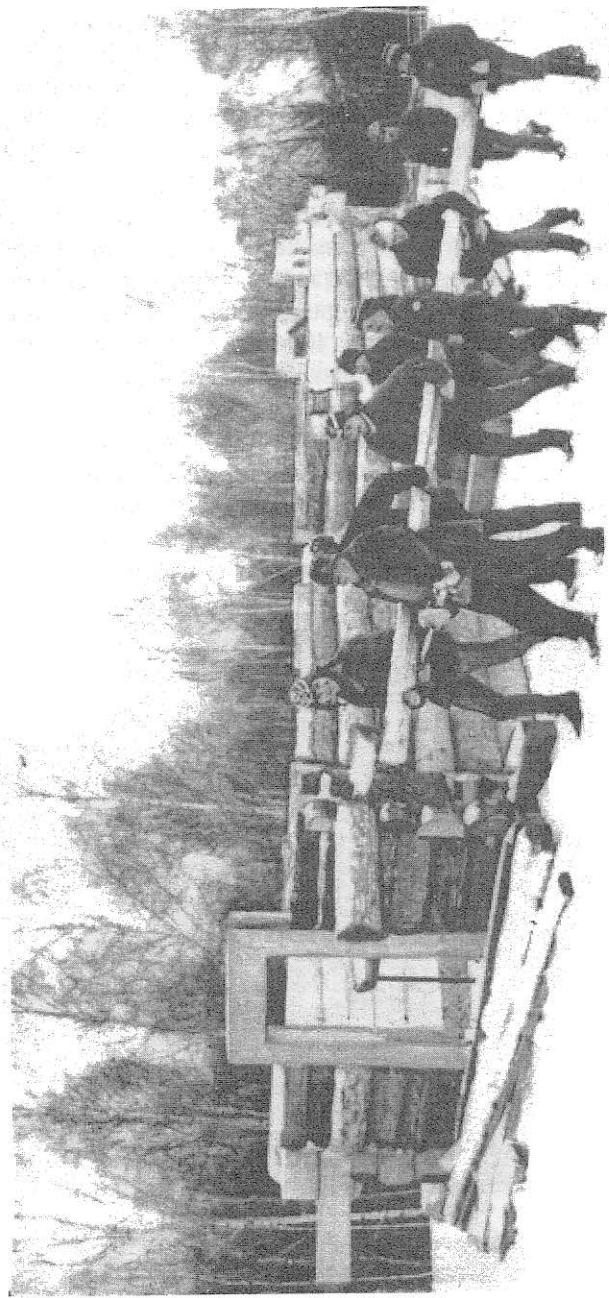
Можливість добудови у Львові Лемківської церкви вельми захопила увагу культурного діяча з Канади Олега Іванусіва і його дружини Божени. Вони час від часу приїжджали до родини у Львові. Пан Іванусів, автор дуже популярної на той час книги-альбому „Церква в руйні”, без вагань подарував на користь церкви 1500 власних книг. За виручені кошти, з допомогою члена будівельного комітету Ярослава Швягли ми отримали наряд і закупили лісоматеріал.

У жовтні місяці 1991 року закладено фундамент під майбутню Лемківську церкву у Шевченковому гаю. Для координації будівельних та інших робіт організації коштів тощо, 25 грудня 1991 року створено обєднання лемків п. н. Фундація дослідження Лемківщини (ФДЛ).

Зріст цін на будівельні матеріали і роботи по будівництву поставив перед ФДЛ і Комітетом по будівництву церкви завдання знайти додаткові кошти. І на той раз нас виручив п. Олег Іванусів. За його порадою і допомогою з метою зборів коштів до Канади і США вилетів голова будівельного комітету. Завдяки належній оцінці наших потреб з допомогою Об'єднання Лемків Канади (тодішній голова — Максим Маслей, заступник — Іван Оленич), Організації Оборони Лемківщини (США), зокрема голови Крайової Управи Марії Дупляк, голів окремих відділів ООЛ (зокрема Т. Малиніяка, В. Кікти, І. Сороки та інших) було зібрано потрібні кошти на будівництво церкви, спорудження експозиції Музею історії і культури лемків, розгортання видавничої справи.

Чіткий облік і вдале розприділення коштів сприяли покращенню темпів будівництва та високій якості будівельних робіт. Церкву зводила будівельна бригада Музею народної архітектури та побуту в складі: Віктора Уткіна (бригадир), Ігоря Бутакова, Богдана Вольфа, Олександра Супруна, Сергія Непомящого, Ярослава Луцика, Андрія Городоцького, Андрія Комаровського, Мирослава Ковалика, Володимира Бесіди. Повсякденне керівництво здійснював і належну допомогу бригаді надавав директор музею Б. Рибак. У завершенні основної фази будівництва також відзначилися члени правління ФДЛ і окремі активісти як А. Петришак, А Сухорський, П. Когут, Я. Швягла, Д. Солинко, М. Костик, В. Підсosний. В серпні 1992 р. будівництво церкви досягло свого завершення. Приходили лемки і не лемки, милуючись прекрасною спорудою, ім'я якій надано «святих Володимира і Ольги».

Ці дні були великим святом для лемків в Україні. Радісна звістка передавалася з уст в уста, як також засобами преси, радіо і телебачення. Особливу радість з цього приводу проявив о. Анатолій Дуда-Квасняк, заявивши про готовність опікуватися лемківською церквою і стати її постійним парохом.

Початок будівництва Лемківської церкви

По всій Західній Україні і Польщі рознеслася відомість, що 6-го вересня 1992 р. у Львові відбудеться освячення єдиної діючої в Україні Лемківської церкви. На адресу церковного комітету надійшов лист від керівників греко-католицької епархії, в якому повідомлялося: «...За згодою з Блаженнішим Мирославом Ivanom Кардиналом Любачівським посвячення церкви зможе відбутися 6 вересня 1992 року...».

Але доля не дала нам можливості здійснити довгоочікувану подію у запланований день. Саме 5 і 6 вересня через Львівщину пронеслася могутня буря. У парку Шевченківський гай буря повиривала з корінням численні дерева, які попадали в поперек дороги і Владика Филимон Курчаба не зміг проїхати до церкви та й людей зібралося небагато, бо буря так і не вщухла. Освячення церкви було відкладено на наступну неділю — 13 вересня.

Але й тієї пам'ятної неділі (6 вересня) бурі не злякався о. Анатолій Дуда-Квасняк і разом з о. Мухою з Криниці відправили в новозбудованій церкві першу Службу Божу. Співали учасники народного лемківського хору, диригував і функцію дяка виконував Іван Кушнір. Директор музею Б.Рибак ціле Богослужіння вистояв, опершись на стовп дзвіниці, який

о. Анатолій Дуда разом з о. Мухою (з Криниці) відправляють 6 вересня 1992 р.
перше Богослужіння

скрипів і відчутно хитався від сильного вітру. „Не вступлюся, і якщо, не дай Бог, церква завалилася б, то й я пожертвую собою...”, — стверджував. Але церква вистояла. І лемки щиро дякували Всевишньому за цю ласку. До небес понеслася спільна молитва, до якої долучилися о.о. Дуда-Кvasняк і Муха.

Неділя, 13 вересня 1992 р. була теплою і сонячною. До новозбудованої церкви підходили багаточисельні групи людей: лемки Львівщини, Тернопільщини, Івано-Франківщини, групи лемків з Польщі, Словаччини, делегації з США, Канади, окрім гостей з Німеччини, Англії, а навіть з далекої Австралії. Подія ця набрала широкого розголосу всюди, де на планеті живуть українці, зокрема лемки. Приїхав Владика Филимон Курчаба, якого сердечно привітали місіонери. А. Дудою-Кvasняком. На свято прибули також інші священики, в т. ч. студити, групки сестер-монахинь, державні діячі Львова, діячі культури, літератури, мистецтва.

Тому що народу зібралося дуже багато і помістити усіх в церкві було неможливо, Архієрейська Літургія відбулася на церковному майдані. На спеціально виготовленому підвищенні правив з великою задушевністю Владика Филимон у супроводі о. А. Дуди-Кvasняка і кількох інших священиків. Посвятивши церкву, Владика урочисто проголосив поздоровлення від Кардинала Мирослава-Івана Любачівського:

„До вірних греко-католицької громади Личаківського району м. Львова з нагоди освячення новозбудованого храму

Дорогі Брати і Сестри!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди великого свята — освячення новозбудованого храму. Бажаю Вам добра, злагоди, успіхів і щедрого Божого благословення під час урочистостей.

Нехай Дух Святий просвітить ум і серця Ваші, а благодать Господа нашого Ісуса Христа перебуває з усіма Вами!

Благословення Господне на Вас!

†Мирослав-Іван Кардинал Любачівський,

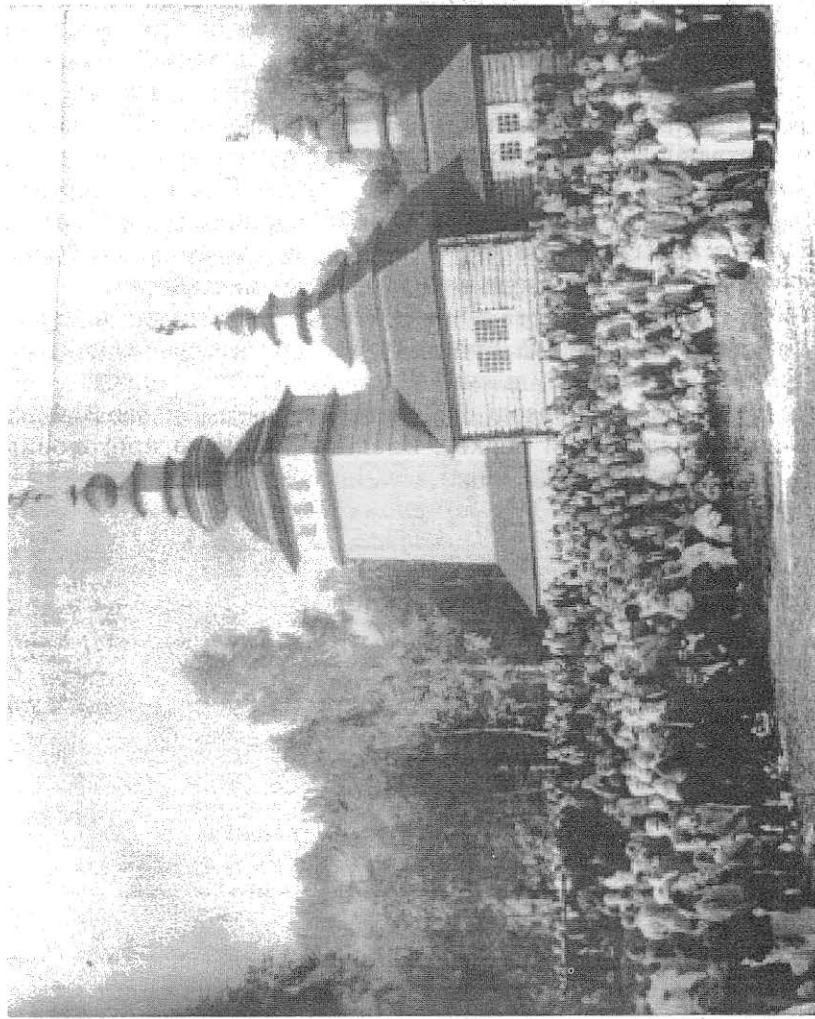
Глава Української Греко-Католицької Церкви

Верховний Архієпископ Львова для українців.

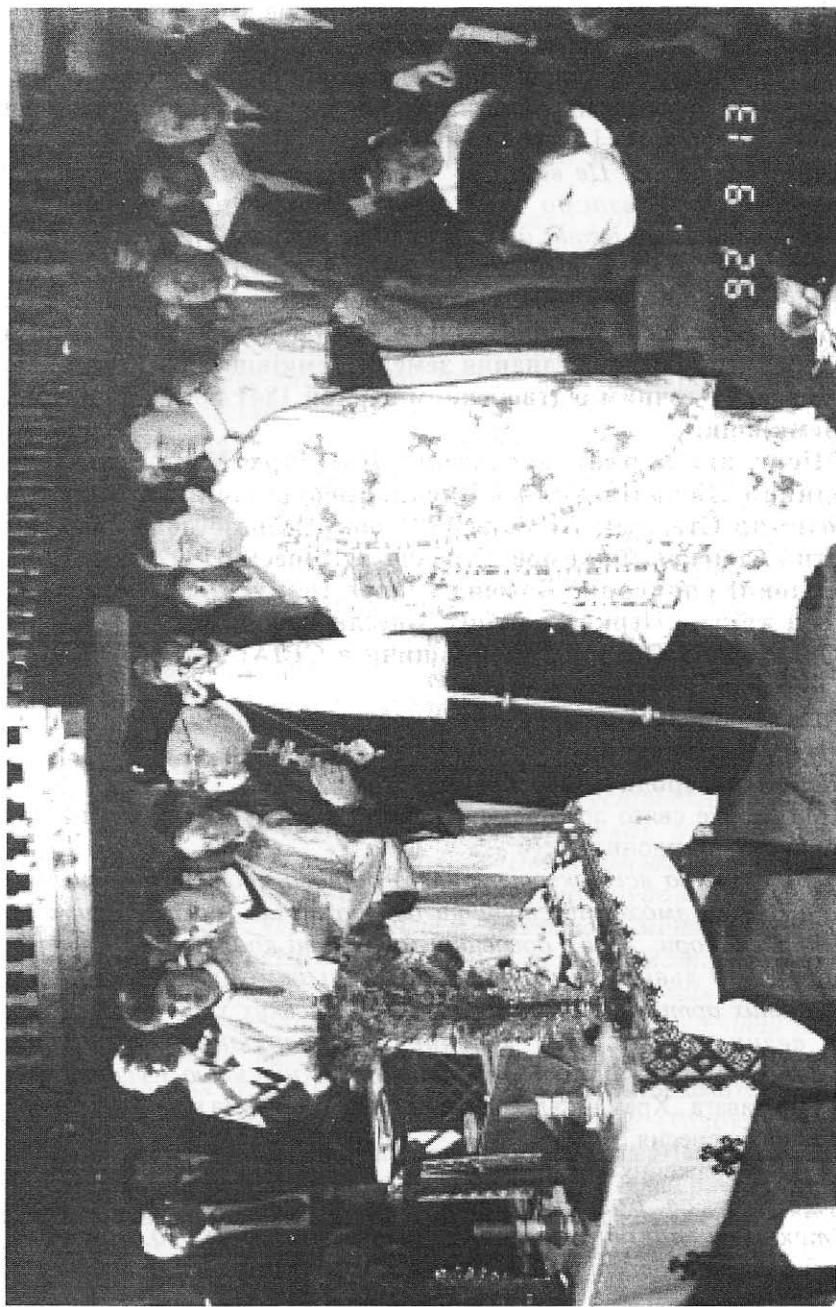
*Дано у Львові при Архикатедральному Соборі св. Юра
4 вересня 1992 р. Б.”.*

Внизу на поздоровленні Владика Филимон Курчаба власною рукою дописав: “Церкву благословив і антимінс положив ...Филимон, сп.”.

Співала Літургію народна хорова капела „Лемковина”. Доречно відзначити, що колектив цей виконував цю почесну місію цілих десять років і виконує й надалі. В цей день функції дяка виконав Іван Кушнір, а мені запропоновано було читання Апостола.

На освяченні церкви святих Володимира і Ольги 13 вересня 1992 р.

Церкву освятив і відправив богослужіння Владика Філімон Курцаба.

Не можна не підкреслити великої ваги проповіді о. Анатолія Дуди-Квасняка, що її виголосив лемківською говіркою. Проповідник всебічно об' runтував велике історичне значення незабутньої події цього дня. Звертаючись до парафіян, він зазначив, що сьогодні в церкву прийшли як греко-католики, так і православні лемки.

„Приходьте всі. Це ваш дім зустрічі з Богом. Перебувайте у постійній згоді, взаємо любові. А наш єдиний Господь Бог поблагословить вас і ваші діла. Я буду постійно молитися за нашу єдність, за єдність християнських Церков...”.

При вході до церкви вмонтовано бронзову таблицю з написом: „Церква св.св. Володимира і Ольги, побудована 1991-1992 рр. в пам'ять тисячоліття об'єднання земель Лемківщини з Київською Державою і є точним відтворенням церкви 1841 року в с. Котань на Лемківщині.

Місце під церкву посвятили Патріарх Мирослав-Іван Кардинал Любачівський і Високопреосвящений Владика Володимир Стернюк 7 квітня 1991 року. Новозбудований храм освятив Єпископ Филимон Курчаба 13 вересня 1992 року.

Головні спонсори: Божена і Олег Іванусиви (Канада) — автори книги „Церква в руїні”. Внесли кошти:

Організація Оборони Лемківщини в США;

Об'єднання Лемків Канади;

Музей народної архітектури і побуту у Львові;

Окремі громадяни.

Нехай нагородить вас Господь...”.

Про велике свято лемківської громади в Україні схвально писала українська і закордонна преса.

„....Вперше за всі роки вигнання з рідного краю розпорощені в Україні лемки зможуть ступити до храму, що нагадуватиме їм про украдені гори... Як і в довоєнні минувшині країни вівса і ялівю, злетять над львівським скансеном пісні й мелодії у виконанні професійних артистів й аматорських лемківських хорів і ансамблів. Своє велике свято його учасники присвячують 1000-літтю возз'єднання теперішньої Лемківщини з Київською Руссю (992-993)”. (К.Чавага „Храм нагадає про викрадені гори”. „За вільну Україну”, 106. Львів, 5 вересня, 1992).

Або ось враження Софії Христюк:

„Церква св. Володимира і Ольги — справжня перлина архітектури навіть на фоні древнього княжого Львова... Надзвичайно обдаровані і самобутні лемки, жорстоко депортовані

імперсько-комуністичною системою, тепер збиратимуться у цьому прекрасному мистецькому і духовному храмі, який розташований під відкритим небом на природі, наче на рідних полонинах — горах... I воістину радіє серце”.

(С. Христюк. Храм для лемків у Львові., „Поклик сумління”, 36, вересень 1992).

Історію будівництва Лемківської церкви у Львівському скансені всебічно висвітлив науковець музею архітектури А. Данилюк у статті „Лемківська церква у Львівському скансені” („Площа Ринок”, 35, Львів вересень 1992. і „За вільну Україну”, №111, 17 вересня, 1992).

З належною достойністю оцінив історичне свято лемків України голова Клубу греко-католицької інтелігенції Іван Гречко, назвавши освячення Лемківської церкви „великою подією”. Далі він відзначив, що „господарем свята був відомий історик Лемківщини Іван Красовський — голова комітету і ініціатор будівництва цієї перлини лемківської сакральної архітектури...” (І. Гречко. Нове життя лемківської церкви. „Високий замок”, Львів, 22 вересня, 1992).

Чисельні схвальні і захоплюючі інформації про лемківське свято 13 вересня подали тижневик „Наше слово” (Варшава), журнал „Лемківщина” (Нью-Йорк, США) та інші засоби інформації. 28 вересня 1992 р. на засіданні правління ФДЛ був прослуханий і схвалений фінансовий звіт завідуючого Будівельним комітетом.

У кінці листопада 1992 р. львівська преса надрукувала „Подяку” за лемківський храм Божени та Олега Іванусівих такого змісту:

Гратулюємо всім, хто спричинився до успішного завершення теперішньої фази будівництва лемківської церкви святих Володимира і Ольги на терені музею в Шевченківському гаю у Львові. Тут маємо на думці голову Комітету будови пана Івана Красовського і всіх членів Комітету, директора музею пана Рибака з своїми працівниками та організації й приватні особи, які жертвували на будову цього храму. Закликаємо всіх симпатиків церковного і лемківського мистецтва допомогти закінчити почату працю: іконостас, престол, хоругви та ін...”.

29 листопада 1992 р. створено перший Церковний комітет у складі: о. Анатолій Дуда-Квасняк, Анатолій Петришак (голова), Андрій Сухорський (заступник, церковний староста), Ярослав Швягла (скарбник), Іван Красовський, Петро Когут, Дмитро Солинко, Іван Гречко, Михайло Костик, Іван Сенько, Любомир Лазурко, Марія Хомик. У грудні Комітет вніс на розгляд Львівської міської ради заяву для реєстрації церкви святих Володимира і Ольги. Вирішено проводити відправу двічі на місяць, а в

осінньо-зимові місяці — по одному разу. Для відома громадськості,крім оголошення на попередній відправі, подавалися оголошення в газеті „За вільну Україну”.

Не дивлячись на ускладнення, церковний парох о. Анатолій Дуда-Кваснак зумів дуже чітко, без будь-яких зривів, організувати відправи, зосередити навколо церкви велику кількість прихильників з середовища лемків західних областей України греко-католиків і православних. Це його неабияка заслуга. Церква святих Володимира і Ольги уже на початок свого функціонування стала надійним осередком духовного і національного відродження, взаємо згоди, єднання .

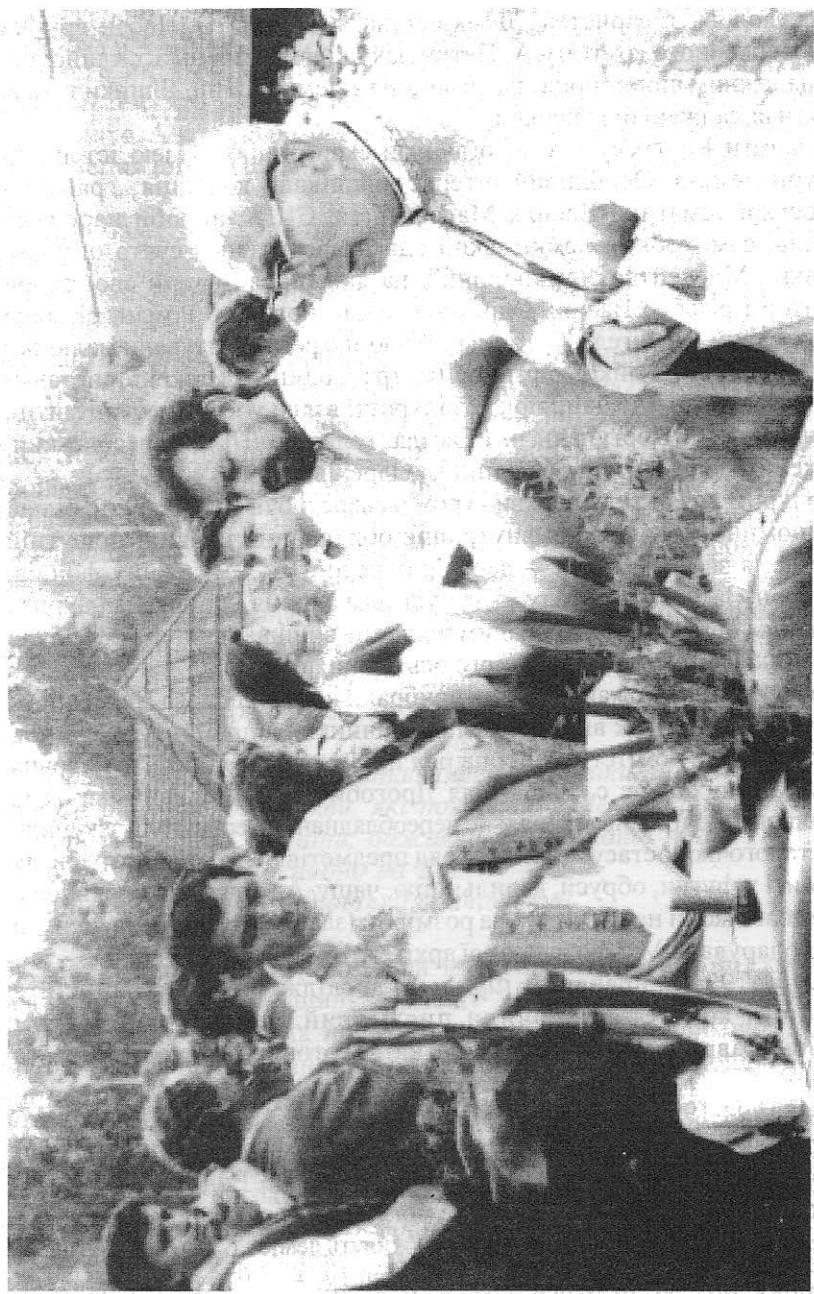
Отець А. Дуда-Квасняк зайняв глибокорозважливу, розумну позицію. У своїх проповідях, він, крім євангельських повчань, приділяє належну увагу справі посіву зерен приязні і любові на лемківській духовній та культурній нивах. Церква стала не лише домом молитви, але й осередком відродження найкращих традицій предків, які збагачують скарбницю культури всього українського народу.

Церква та її Комітет стали ініціаторами і активними учасниками різних заходів лемківських об'єднань, що підіймали питання суспільного прогресу на ниві культури лемків. 8-10 жовтня 1993 року у Львові проходив конгрес Світової Федерації Лемків(США), який завершився урочистим Богослужінням на майдані біля церкви св. Володимира і Ольги.

Народу зібралося кілька тисяч. Були численні гости зі США, Канади , Польщі, Словаччини, різних закутків України. Правили Богослужіння священики: о. –мітрат Степан Дзюбина з Перемишля, о. Юлій Кравецький з Зиндронови (Польща), о. Анатолій Дуда-Квасняк — всі троє лемки, а також ієромонах о. Никанор — настоятель лаври Івана Хрестителя в Шевченківському гаю. Гідною прикрасою відправи був чудовий спів хорового ансамблю „Лемковина”.

Глибокозмістовні проповіді виголосили о.о. Дзюбина і Дуда-Квасняк. Центральним у проповіді о. Дзюбіни був заклик до злагоди між всіма лемками, незалежно від того, до якої віри належить і до злагоди з сусідами. Отець А. Дуда-Квасняк охарактеризував дворічну діяльність Фундації дослідження Лемківщини, подякував гостям з-за океану за фінансову допомогу в будівництві церкви. Висловив вдячність всім присутнім на Богослужінні, духовним отцям, гостям.

Після відправи на майдані відбулося віче. Виступив голова Світової Федерації Лемків у США д-р Іван Гвозда. Він подякував організаторам свята. З подячною короткою промовою виступив представник Президента України Степан Давимука. Сердечно поздоровив усіх учасників свята радник українського посольства в Польщі Теодозій

На літургії 10 жовтня 1993 р. в Лемківській церкві. Зліва: о. Анатолій Дуда, о. Юлій Кравецький (Польща), о. Митрат

Степан Дзюбіна (Польща).

Старак. Голова товариства „Лемківщина” у Львові О. Чабан вручив голові Церковного комітету А. Петришаку кілька маленьких ялинок, що їх належним чином привезла делегація з Лемківщини. Ялинки того ж дня були висаджені біля церкви.

Делегати Конгресу і гості оглянули експозицію Музею історії та культури лемків. Особливий інтерес викликали колекція гравюр з лемківської тематики Василя Мадзеляна зі США, вироби народних різьбарів, саморобний лемківський одяг. Завершилося свято оглядом виставки „Мистецтво Лемківщини”, на якій представили свої твори скульптор і різьбар Василь Одрехівський та його син Роман, різьбярі А. Сухорський, А. Фігель, С. Кищак. Живопис репрезентували малюнки на шклі Андрія Хомика, картини Дмитра Солинка. Відкрив виставку директор скансену А. Данилюк. У відкритті взяли участь згадані митці, численні лемки. Виступали п. І. Гвозда, голова ФДЛ І. Красовський, заслужений діяч мистецтв України В. Одрехівський.

Прикрем для активу церкви і громадськості був той факт, що більш ніж скромним залишалося внутрішнє обладнання церкви: відсутній іконостас, а замість нього — дерев'яне розп'яття з музейних фондів, кілька ікон. Замість престолу — гуцульська скриня, щоправда накрита вишиваним обрусом, подарованим жінками-вишивальницями. Не було світильників, а також електричного освітлення.

Поступово прихожани сяк-так прибрали церкву. Голова Церковного комітету А. Петришак виточив ряд підвічників, відремонтував замки, разом з членами комітету здійснив ряд інших робіт. На початку червня 1993 р. ми поїхали у с. Ролів біля Дрогобича, де місцевий парох о. Копистянський здійснив генеральне переобладнання церкви. Ми закупили ікони старого іконостасу, отримали ряд предметів церковної потреби, як дві вишиті хоругви, обруси, кадильницю, чашу. Але на місці виявилося, що придбані ікони не підходять за розміром (завеликі) для нашої церкви і ми їх подарували Музею народної архітектури для іншої церкви.

У січні 1994 р. правління Фундації дослідження Лемківщини та Церковний комітет заключили письмовий договір з майстром Мироном Гаврихом і його групою на виготовлення іконостасу та престолу.

Роки 1994-1996 були для о. Анатолія Дуди-Квасняка, Церковного комітету і активу вельми відповідальними на фоні історії Лемківщини півсторіччя тому. Лемки пережили незабутню трагедію. Вони були насильно депортовані з рідного краю. Церква не могла стояти осторонь цих подій, а тому не лише у Львові, але й повсюдно, де живуть лемки, о. А. Дуда-Квасняк організував свята скорботи внаслідок трагедії 1944—1946 років.

17 квітня 1994 р. о. А. Дуда-Кvasняк, члени правління ФДЛ, учасники хорового ансамблю „Лемковина”, численні активісти виїхали на лемківське свято до м. Борщів на Тернопільщині. У своїй задушевній проповіді о. Анатолій розповів про трагедію лемків, про роботу у справі висвітлення цих подій активу Фундації та церкви святих Володимира і Ольги.

Дні Памяті і Скорботи, присвячені 50-річчю початку депортації українського населення з Польщі відбулися 23 жовтня у Львові. Літургію відправили о. Володимир (Переображенська церква), о. Микола (церква св. Анни) та о. А. Дуда-Кvasняк. Після Богослужіння на церковному майдані відбулося віче, присвячене скорботній річниці.

Подібні свята з ініціативи о. А. Дуди-Кvasняка, Комітету церкви святих Володимира і Ольги були проведені також у Білокриниці, Жовтневому, Доброводах, Теребовлі, Бережанах, селі Нова Гута Монастирського району, Монастирська на Тернопільщині, Трускавці, Бориславі, Самборі на Львівщині, Долині, Калуші — на Івано-Франківщині та в інших місцевостях Західної України. 31 липня 1994 року Владика Филимон Курчаба освятив новий престол.

На початку березня 1995 р. о. А. Дуда-Кvasняк отримав листа зі Святоюрської єпархії такого змісту:

„Все чесному Отцеві Анатолію Дуді.

Львів, 28 лютого 1995.

Все чесний Отче!

Оцим призначаю Вас душпастирем для опіки вірних Української Греко-Католицької Церкви, які походять з Лемківщини і розселені на всій території України, бажаючи Вам плідної праці.

Благословення Господнє на Вас!

Мирослав Іван Кардинал Любачівський

Глава УГКЦ.

Церква святих Володимира і Ольги ініціювала відтворення традиційного на Лемківщині “кermашу” — престольного свята на честь покровителів, ім’я яких носить церква. Свято Володимира і Ольги припадає на кінець липня. На радість лемкам було оголошено, що 30 липня 1995 р. будемо святкувати традиційний “кermаш”.

Ще задовго до відправи зібралося так багато людей що, частина з них змушені була слухати Літургію перед церквою. Завдяки гучномовцю о. Дуда-Кvasняк виголосив задушевну проповідь, пов’язану з історією князювання святих Ольги і Володимира.

На церковному майдані продавалися освіжаючі напої, закуски, солодощі, сувеніри, видання ФДЛ, релігійна література. Після концерту

Слава Ісусу Христу!

Львів, 28 лютого 1995

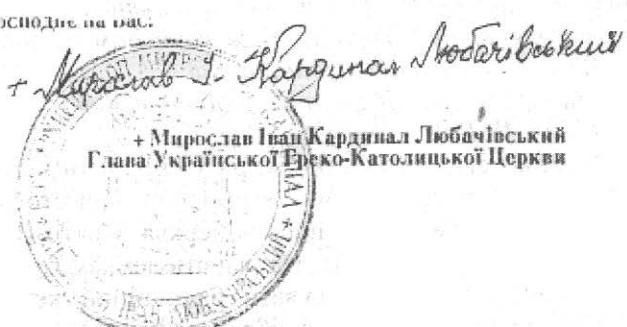
Всесесній Отцеві
о. Анатолію ДУДІ

вих. Р 95/128

Всесесній Отчес!

Оцим призначаю Вас душпастирем для опіки вірних Української Греко Католицької Церкви, які походять з Лемківщини і розселені на всій території України, бажаючи Вам плідної праці.

Благословення Господне на вас.

на подвір'ї Музею історії Лемківщини розташувалися дружні гості. Завдяки директорові скансеру А.Данилюку забава продовжувалася до вечора.

Свято принесло велике задоволення лемкам, подолянам, греко-католикам, православним. Вирішено тоді повторювати це традиційне свято щорічно, що успішно здійснюється.

Правління Фундації дослідження Лемківщини та Церковний комітет проявили варту похвали ініціативу: після Богослужінь на церковному майдані проводити різні культурні заходи, як віча з нагоди ювілею церковних і культурних діячів Лемківщини, інформації з життя лемків в Україні та поза її межами, різні повідомлення, концерти.

Так 12 травня 1996 р., після літургії, при великій кількості лемків та місцевих українців відбулося віче, присвячене Дню матері, п'ятиріччю існування вільної України і п'ятиріччю Фундації дослідження Лемківщини. Після доповіді відбувся концерт бандуристок лемківського походження з м. Пустомити у складі: Наталії Фурман, Руслани Ткач, Ольги Дуліби. Вельми майстерно дівчата проспівали кілька пісень, присвячених Богородиці Марії, низку загально українських народних пісень. Другу частину концерту презентували лемківські пісні.

Присутні схвально зустріли ідею проводити на церковному майдані такі святкування.

Учасникам чергового величного свята в церкві святих Володимира і Ольги були лемки 11 серпня 1996 року. В цей сонячний день Владика Юліан Гбур освятив новий церковний іконостас. Тут хочеться зазначити, що різьбярські роботи іконостасу (царські ворота, дияконські двері, декоративні прикраси) виконали Мирон і Володимир Гаврихи при допомозі О.Ляховича. Іконописні роботи виконав Дудар Роман, центральну ікону "Христос-Пантократор" намалював член церковного комітету Дмитро Солинко.

На церковному майдані Владику вітали о. Дуда і я. Слова мого привітання:

"Ваше Преосвященство!"

П'ять років тому, 7 квітня 1991 року, місце це, на якому стоїмо, освятили під-церкву Його Блаженство Мирослав Іван Кардинал Любачівський та архієпископ Володимир Стернюк. Вже через півтора року храм було побудовано і на честь тисячоліття приєднання князем Володимиром у 992 році західних Карпат до Київської Русі названо ім'ям святих Володимира і Ольги. 13 вересня 1992 р. храм освятив Владика Филимон Курчаба. Через рік будемо відзначати 5-річчя храму. А сьогодні у нас велике свято. Завершено спорудження іконостасу.

Привітання Владики Юліана Гбура біля Лемківської церкви 11 серпня 1996 р.

Преподобний Владико! Правління Фундації дослідження Лемківщини, церковний комітет і вся наша громада просять Вас відправити сьогодні в нашій Лемківській церкві Подячу Літургію та освятити новий іконостас. І ще просимо помолитися Всевишньому, щоби зіслав нам свою благодать, скріпив єдність, любов до близіжніх, взаємоповагу. Бо як довго оберігатимемо ці дари неба, так довго буде благословити нас Рука Господня".

Владика освятив іконостас. Літургію відправили Владика Юліан Гбур, о.о. Яків та Анатолій і о. диякон Микола. Проповідь проголосив Владика Юліан Гбур. Після Літургії на церковному майдані відбувся концерт бандурристок капели "Радоцина" (м. Пустомити).

Восени 1996 року у Львові була відкрита виставка творів церковного мистецтва (кольорова вишивка) о. д-ра Дмитра Блажейовського, який народився у 1910 р. в с. Вислік Горішній Сяніцького повіту на Лемківщині. Живе і творить у Римі.

Ми запросили о. Блажейовського на відправу до Лемківської церкви святих Володимира і Ольги, що відбулася 6 жовтня. Отець Дмитро Блажейовський — автор кількох книг з історії Греко-Католицької Церкви

о. др. Дмитро Блажевський у Лемківській церкві 6 жовтня 1996 р.

о. А.Дуда проголошує проповідь 6 жовтня 1996 р.

та багатьох вишитих ним ікон і картин — взяв участь у відправі Літургії у Лемківській церкві. Проголосив змістовну, повчальну проповідь про любов до Лемківщини і молодої нашої держави — України, про потребу збереження і дбайливого розвитку культурних традицій наших предків, про потребу дотримування засад християнської моралі в житті та побуті, потребу патріотичного виховання дітей. Отець А. Дуда-Квасняк оголосив подяку о. д-ру Д. Блажеювському, а хорова капела “Лемковина” урочисто проспівала достойному гостеві “Многая літа”.

1997 рік в історії Лемківської церкви святих Володимира і Ольги позначився двома основними подіями. Перша — більш печальна. Це відзначення 50-річчя ганебної акції “Вісла”. Друга — радісна. Це 5-річчя існування нашої церкви.

Єдина в Україні діюча Лемківська церква святих Володимира і Ольги з ініціативи ФДЛ, Церковного комітету і, зокрема, пароха о. Анатолія Дуди-Квасняка, була осередком відзначення в 1994-1996 роках “днів скорботи” — 50-річчя насильної депортації лемків з їх рідного краю. Лемки в Польщі пережили ще одну трагедію: ті, що не вийшли в Україну, у квітні-серпні 1947 року піддалися жорстокій депортації на північні і західні землі Польщі.

23 березня започатковано відзначення сумної дати — 50-річчя акції “Вісла”. А все почалося з того, що напередодні зателефонував нам з Києва поет і композитор з Лемківщини, тоді ще й депутат Верховної Ради України Микола Горбаль. Він запропонував провести в Лемківській церкві 23 березня Богослужіння, присвячене трагічним подіям 50-річної давності. А після Літургії провести на церковному майдані віче, запросити два лемківські співочі колективи та лемківських активістів для інтерв'ю. Хід свята мала знятий кіно група для документального кінофільму про акцію “Вісла”.

За кілька днів перед святотою в газеті „За Вільну Україну” було поміщено відповідне оголошення. Заздалегідь приїхала з Києва режисер Неля Даниленко. Генеральний директор фірми „Світоч” п. Андрій Тавпаш виділив для потреб кіногрупи автомашину.

У призначенну неділю народу зібралося так багато, що церква всіх не могла помістити. Прибули лемки з Самбора, Монастириська, Івано-Франківщини, Тернопільщини. Прибули також представники товариства „Лемківщина”. Літургію відправили о. Анатолій і о. Яків з чину Студитів. Отець Анатолій проголосив проповідь. Крім традиційної церковно-канонічної частини, він зупинився на історії депортациї лемків у 1944-1946 роках, розповів про хід трагічної акції „Вісла”. Велика частина парафіян не змогла стримати сліз. Після Літургії відправлено поминальну панахиду за душі жертв терору 1944-1947 років та за душі наших краян які відійшли у вічність після війни.

Відтак на церковному майдані відбулося віче. Присутні уважно прослухали мою інформацію про незабутню трагедію 1944-1947 рр. на Лемківщині, Надсянні, Любачівщині, Холмщині; засудили насильне виселення лемків на Схід та акцію „Вісла”.

Працівники кіностудії записали інтерв'ю від нашого гостя з Канади п. Олега Іванусіва, о. Анатолія Дуди-Квасняка та інших. На завершення свята виступили бандуристки з м. Пустомити Наталія Фурман і Оля Дуліба та народна хорова капела „Лемко вина”.

Працівники Української кіностудії виявили бажання зняти на плівку картини з творчості лемківських митців, зокрема, представників наймолодшого покоління для кінофільму. Знято кадри про творчість відомого лемківського різьбяра Андрія Сухорського (доречно нагадати, що він — заступник голови церковного комітету) та його синів Андрія і Володимира — авторів пам'ятника Шевченкові у Львові, а також живописців Дмитра Солинка і Андрія Хомика.

22 червня 1997 року по першій програмі Українського телебачення був показаний короткометражний кінофільм „Діти втрачених Бескидів”, що знімався в Лемківській церкві і на церковному майдані. Фільм було повторено 24 липня по другій програмі Українського телебачення.

Літургії, присвячені скорботній даті — 50-річчю акції „Вісла”, о. Анатолій Дуда-Квасняк відправив також в інших церквах України, всюди, де живуть лемки.

9-10 серпня 1997 р. у Львові проходив II Конгрес Світової Федерації Лемків. На його урочистому відкритті брали участь єпископи в т. ч. Владика Любомир Гузар (тепер Архієпископ, Кардинал, Глава УГКЦ). Серед церковних діячів був також о. А. Дуда-Квасняк. 10 серпня в Лемківській церкві відбулася урочиста відправа.

1997 рік став роком п'ятирічного ювілею Лемківської церкви святих Володимира і Ольги, добра слава про яку, про самовіддану працю Церковного комітету і особливо пароха о. Анатолія Дуди-Квасняка, розійшлася далеко по нашій планеті. З нагоди 5-річчя храму вийшла з друку брошура І. Красовського „Лемківська церква святих Володимира і Ольги у Львові” (Львів 1997 рік).

Теплі поздоровлення для церковної громади, Церковного комітету і о. Анатолія з нагоди 5-річчя Лемківської церкви прислав з Риму архієпископ Мирослав Марусин.

Подаємо зміст листа:

„Рим. 29 серпня 1997.

До Хвального Правління Фундації Дослідження Лемківщини на руки шановного пана Івана Красовського у Львові.

На другому Світовому Конгресі Лемків у Львові 8 серпня 1997 р.

Відправа біля Лемківської церкви під час Другого Світового Конгресу лемків у Львові, 10 серпня 1997 р. На передньому плані о. митрат С. Дзюбина, церковний активіст А. Барна та о. А. Дуда

Прошу прийняти мою сердечну подяку за міле запрошення до участі у святкуванні п'ятиріччя від дня освячення знаменної Лемківської церкви святих Володимира і Ольги у Шевченківському Гаю у Львові — освячення, що його довершив бл. п. Владика Филимон Курчаба, Ісповідник віри.

Запевняю мою молитовну та духовну єдність з усіма учасниками Свята і висловлюю мої найкращі побажання для членів Правління ФДЛ, для Всечеснішого Отця Пароха Анатолія Дуби і для Церковного Комітету та всіх віруючих.

Нехай Господь благословляє цей виноградник, що його пересадила його десниця з села Котань до Львова, і змінить релігійну та народну єдність нашого любого українського народу.

Щастя вам, Боже. ...Мирослав АЄп.

14 вересня 1997 р., коли саме сповнилося 5 років з часу завершення будівництва і освячення Лемківської церкви святих Володимира і Ольги, відбулася урочиста ювілейна відправа, що її здійснили о. Анатолій Дуда-Кvasняк та о.-мітрат Іван Репела, з Івано-Франківська — теж лемко (його батько з с. Розтока поблизу Нового Санча). Проповідь проголосив о. І. Репела, який присвятив увагу історії Лемківської церкви у Львові, яка, дуже йому сподобалась.

У відзначення ювілею церкви, було оголошено Грамоту Владики Любомира Гузара, адресовану о. Анатолію Дуді-Кvasняку такого змісту:

Всесвітлішому Отцеві Анатолію Дуді.

Оцінюючи Вашу ревність для Божої слави, для добра Святої Церкви і Народу, висловлюємо Вам сердечні слова подяки за довголітнє трудолюбиве служжіння на Господній ниві та цією грамотою надаємо Вам право носити Нагрудний хрест з прикрасами.

Нехай Бог у Тройці Пресвятій єдиний обдаровує Вас своїми ласками і нагородить Вас силою й охотовою для дальнього служжіння.

Благословення Господнє на Вас! ...Любомир, Єпископ Помічник Глави УГКЦ.

Дано у Львої, 11 вересня 1997 р. Б.

У кінці літургії о. А. Діуда-Кvasняк подякував ініціаторам побудови Лемківської Церкви у Львові, жертводавцям України, Канади, США та інших країн. Закликав до взаємної згоди між лемками, єдності, як також благородної праці для добра всього українського народу. Подякував Церковному комітетові, зокрема, голові А. Петришаку та заступникові голови А. Сухорському, правлінню ФДЛ за працю при будівництві та обладнанні церкви, Лемківського музею, розгортанні видавничої справи.

Віруючі щиро подякували о. Дуді-Квасняку за самовіддану п'ятирічну працю в Лемківській церкві, за його небезрезультатні старання посіяти зерна миру, злагодженості, любові і єдності людей різних християнських конфесій.

21 грудня відбулося останнє в ювілейному році Богослужіння у Лемківській церкві. Після Літургії мені випала честь оголосити ще одну грамоту Владики Любомира Гусара, адресовану о. Анатолію Дуді-Квасняку:

Львів, 1 грудня 1997 року

Оцим призначаю

Всечеснішого Отця Анатолія Дуду Митрополичим делегатом для українців греко-католиків лемківського походження, виконувати обов'язки синкела Львівської Архієпархії УГКЦ з усіма обов'язками і привілеями та рефератом душпастирських потреб для вірних Лемківського походження в Україні на термін 5 років.

Одночасно о. Анатолій Дуда призначений митрофорним протоієреєм. Основною метою є ознайомлення з духовними потребами вірних Лемківщини та допомога для здійснення при можливості цих потреб на місті. Звіт про пасторальний стан українців Лемківщини та їх потреби буде подаватися компетентним ієрархам.

Прохання для всіх місцевих ієрархів, духовенства та керівників громадських діячів подати мітратові Анатолію Дуді інформації та необхідну допомогу для виконання його завдань.

Висловлюючи нашу повну довіру отцеві Анатолію Дуді та його душпастирюванню, просимо всіх людей доброї волі по можливості підтримати його працю заради добробуту Української Церкви та здійснення Божого Царства на землі.

Залишаю щиро відданий у Христі Господі ...Любомир.

Отець Анатолій Дуда-Квасняк розгорнув широку діяльність не лише в Лемківській церкві Святих Володимира і Ольги, але і в інших церквах та місцевостях, де лише живуть лемки. Особливо дружні стосунки склалися між о. Дудою-Квасняком і Церковним Комітетом та молодіжними колективами Лемківського походження з Калуша. Колективи „Краснавець” і „Лемчатко” періодично співали у Лемківській церкві, ставили „Вертеп”. Дуже гарний „Вертеп” показали вони нам 8-го лютого 1998 року. Кольорову фотографію „Вертепу” з Калуша ми помістили на обкладинці „Лемківського календаря” за 2000 рік.

20 квітня, а також 3 травня згадані молодіжні колективи з Калуша відспівали літургію в Лемківській церкві у Львові, а 3 травня додатково взяли участь у цікавому концерті біля церкви.

ВЛАДИКА ЛЮБОМІР ГУЗАР
єпископ-помічник глави Української Греко-Католицької Церкви

р 97/1226
Львів, 1 грудня 1997 року

Одним призначаю

ВСЕЧЕСНИШОГО ОТЦЯ АНАТОЛІЯ ДУДУ

МИТРОПОЛИЧІМ ДЕЛЕГАТОМ

для українців греко-католиків Лемківського походження,

виконувати обов'язки єпискала Львівської Архиєпархії УГКЦ з усіма обов'язками і привілеями та референтом душпастирських потреб для вірних Лемківського походження в Україні на термін 5 років.

Одночасно о. Анатолій Дуда призначається
МИТРОФОРНИМ ПРОТОЄРЕЄМ.

Основною метою є зізначення з духовними потребами вірних Лемківщини та допомога для здійснення при можливості цих потреб на місці. Звіт про пасторальні заслуги українців Лемківщини та їх потреби буде подаватися константними терорах.

Прокляти до всіх місцевих єпископів, духовенства та керівників громадських діячів подати митратові Анатолію Дуді інформації та необхідну допомогу для виконання його завдань.

Висловлюючи нашу нову довіру отцеві Анатолію Дуді та його душпастирюванню, просямо всіх людей добрій волі по можливості підтримати його працю заради добробуту Української Церкви та здійснення Божого Царства на землі.

Остаяюсь щиро відданий Христу Господу

Заслуговує на похвалу ініціатива о. Анатолія, який разом з „Краєзнавцем” і „Лемчатком” обіхав майже всю Лемківщину (Польща). У багатьох селах юні хористи відспівали церковні відправи, виступали з концертами. Присутність у групі о. Анатолія забезпечувала загальний порядок, послух, належну взаємоповагу. Велика заслуга в організації калузьких молодіжних колективів належить п. Олені Ліщинській.

Гарне враження залишило Свято лемків, проведене 10 травня 1998 року в греко-католицькій церкві на Аскольдовій могилі в Києві. На свято приїхали молодіжні колективи „Краєзнавець”, „Лемчатко”, ми з о. Анатолієм Дудою-Квасняком. Літургію відправили о. Анатолій Дуда-Квасняк та о. Ігор Онищакевич. Співали хористи з Калуша. Після Літургії на церковному майдані відбувся незабутній концерт і віче, присвячене церковній історії та культурі лемків.

Запам'яталося свято лемків 2 серпня. Урочисту літургію відправили о. Анатолій Дуда-Квасняк та о. Володимир (з Лемківщини) і о. диякон Сергій. У цей день співпало храмове свято „кермаш” та 100-річчя від дня смерті галицького митрополита і кардинала Сильвестра Сембраторовича. Після Літургії на церковному майдані здійснено водосвяття та була відправлена панахида за душу С. Сембраторовича.

На святі лемків 2 серпня 1998 р.

Віруючі прослухали реферат про життя першого кардинала-лемка. На закінчення свята відбувся концерт художніх колективів „Терки” і „Студенка” з Калуша та традиційна гостина.

1999 рік знамений тим, що саме у цьому році завершено внутрішнє облицювання церкви, побудовано окрему дзвіницю, вдосконалено упорядкування інтер’єру нави і престольної частини церкви.

У червні літургію відспівав хор церкви Рождества Пресвятої Богородиці з м. Самбора (диригент Леся Кінаш). потрібно відзначити, що відійшов на іншу працю диригент „Лемко вини” Іван Кушнір. Надалі керівництво ансамблем взяв на себе молодий диригент Роман Степанко. Після літургії о. Анатолій Дуда-Кvasняк захотив до пойдлки на першу Лемківську „Ватру” в Україні (с. Гутисько на Тернопільщині) всіх членів правління ФДЛ, членів Церковного комітету та парафіян. „Ватра” пройшла успішно. Отець А. Дуда-Кvasняк взяв участь у відправі на „Ватрі” молебня і Літургії.

1 серпня відсвятковано традиційний „кермаш”, а 22 цього ж місяця о. А. Дуда-Кvasняк після Літургії сердечно поздоровив нашого славного різьбяра, заступника голови Церковного комітету і старшого брата (церковника) при Лемківській церкві та члена правління ФДЛ Андрія Сухорського з нагоди його 70-ліття. Треба додати, що А. Сухорський віddaє немало сил справі розвитку культури лемків і, зокрема, справі росту авторитету нашої Лемківської церкви святих Володимира і Ольги, як також справі розвитку Музею історії і культури лемків, що поблизу церкви.

Прикладом бажаного зближення християнських конфесій серед лемків, братерства і поваги між їх почитателями є ініціатива православних лемків з м. Пустомити, які побажали відсвяткувати свій кермаш у Лемківській церкві 14 листопада. До нас прибули лемки разом зі своїм парохом о. Миколою. Літургію відправив о. Анатолій Дуда-Кvasняк, а спільно з о. Миколою здійснили водосвяття та відправили панаходу за померлих.

Після церковних відправ на майдані відбувся невеликий концерт і традиційна гостина. Ця, варта похвали подія, повторилася і в наступні роки.

На нашу землю спустився 2000 рік — великий Ювілей християнської епохи, незабутній також для Лемківської церкви, актив якої активно готувався до великого Ювілею. З нагоди ювілейного року вийшов з друку гарно оформленій „Лемківський календар — 2000,” в якому ряд матеріалів присвячено історії християнства, зокрема, історії християнської церкви на Лемківщині.

З нагоди Ювілею християнства о. А. Дуда-Кvasняк зазначив: „Вірю що наша церковна громада, Церковний комітет актив, як також Фундація

дослідження Лемківщини достойно зустрінуть 2000-річний ювілей народження Ісуса Христа, нове ХХІ століття і нове III тисячоліття з новими успіхами відсвяткують власний скромний ювілей — 10-ліття ФДЛ та 10-ліття Лемківської церкви”.

30 січня на Літургії разом з капелою „Лемковина” співали калуські „Краєзнавець” і „Лемчатко”, порадувавши парафіян також чудовим різдвяним „Вертепом”. Як пам’ятковий сувенір їм вручено по „Лемківському календарю-2000”, на обкладинці якого поміщена кольорова фотографія сцени „Вертепу” і їхньому виконанні.

25 лютого 2000 р. помер патріарх УАПЦ Дмитрій (о. Володимир Ярема), який народився 9 грудня 1915р. в с. Глодно на північно-східній Лемківщині. Він приязно відносився до проблем розвитку мистецтва і культури лемків, був автором кількох праць про іконописне мистецтво лемків і архітектуру лемківських церков. На перших початках існування ФДЛ, будівництва Лемківської церкви радо допомагав краянам не лише порадами, консультаціями, але й фінансово підтримав осередок культури лемків у Львові. 12 березня, після Літургії, о. Анатолій Дуда-Квасняк відправив панаходу за душу усобшого патріарха УАПЦ Дмитрія.

Пам’ятною подією в історії духовного життя нашої лемківської громади було відвідання 19-21 квітня 2000 р. о. Анатолієм Дудою-Квасняком разом з керівником Оленою Ліщинською і 12-ти особовою групою школярів лемківського походження з Калуша міста Рима як також Ватикану.

Із захопленням оглянули історичні пам’ятки Венеції. В одній з церков (Санта Марія) Службу Божу відправив о. Анатолій. Літургію співав гурт „Лемчатко”. Колosalне враження на гостей з України справила панорами Рима з купола собору святого Петра. Купол, висотою 136 метрів, височіє над Римом. На площі св. Петра юні паломники з Калуша слухали Службу Божу/ Присутніх на месці поблагословив римський Папа Іван Павло II. Подія ця назавжди збережеться у пам’яті.

30 липня відзначалося храмове свято прихожан лемківської церкви святих Володимира і Ольги. У цей день погода псуvalа настрій. Цілий день безперервно ішов дощ.

«Це Господь випробовує витримку та рішучість лемків: чи не полінуються прийти до храму в цей святий день...», — напівжартома висловився о. Дуда-Квасняк, який чи не першим приїхав аж з м. Монастирська. Але вже через кілька хвилин переконався, що недовіряти лемкам немає підстави. Церкву вщент заповнили лемки Львівщини, Тернопільщини, Івано-Франківщини, місцеві галичани.

Велику радість справив приїзд о. - митрата Степана Дзюбіни з Перемишля — автора книги-спогадів «І стверди діло рук наших» (1995).

30 липня 2000 р. о. С. Дзюбина і о. А. Дуда

Отець Дзюбина походить з села Гладишева (західна Лемківщина). Він очолив урочисту літургію, а допомагали йому о. о. Анатолій, Юрій та Володимир. Отець - митрат виголосив змістовну проповідь, яку присвятив ідеї єднання лемків та справі з'єднання християнських Церков в Україні та світі.

Неділя 10 вересня стала подвійним святом лемків не лише Львівщини, але й усієї України. По-перше, це восьмиріччя існування Лемківської церкви, яку освятив 13 вересня 1992 р. покійний уже владика Филимон Курчаба. Церква, не без заслуги о. Анатолія Дуди-Квасняка і Церковного комітету стала осередком єднання інтересів лемків різних релігійних конфесій, осередком відродження кращих традицій лемків.

По-друге, це завершення обладнання експозиції Музею історії та культури лемків, що розташований поблизу церкви у довгій лемківській хаті з Закарпаття, музейну експозицію завершено завдяки активістам Михайліві Крупі, Леоніду Слабому, Андрієві Козюку та постійній моїй допомозі. Після літургії і освячення музею на церковному майдані відбулося коротке віче і святковий концерт.

Ось що пише про нашу церкву Петро Феціца в тижневику «Наше слово» (Варшава) від 22 жовтня 2000 року:

«...Лемки на Україні не забули і о церкви. У Львові в Шевченківськім гаю побудували пречудову церков лемківську святих Володимира і Ольги. В ній одправлять Богослужіння легендарний лемко о. Анатолій Дуда. Єсть то хибалъ єдиний священнослужитель в світі, што проповіди голосить по лемківски. В церкви регулярно співає «Лемковина». До той лемківской святыни в центрі Львова сходяться лемки з цілої Галичини. Она часто не може їх помістити. Ізраїльтяни в Старім Завіті свою Єрусалимську святиню уважали за серце Ісуса. Так само для лемків церков в Шевченківськім гаю — то серце, што б'є штораз красше і штораз голосніше. То символ їх життя, їх тривання в історії».

Після чергового «кермашу» лемків з села Радоцина Горлицького повіту (живуть у м. Пустомити), який відбувся 12 листопада, через місяць — 10 грудня відбулася остання відправа в Лемківській церкві не лише у 2000 році, але й у ХХ столітті і ІІ-му тисячолітті. Праця ХХ - е століття і ІІ тисячоліття! Нехай Нова епоха принесе нам щастя! Сталася печальна подія: 14 грудня помер Глава УГКЦ Мирослав-Іван Кардинал Любачівський, який близько 10 років тому освятив місце під церкву.

Після Літургії 14 січня, в день Новорічного свята і св. Василія, що її відспівали юні хористи з с. Наварії, на церковному майдані відбувається гарний концерт народної хорової капели «Лемковина». Під керівництвом

Кардинал Любомир Гузар, склавши подяку Гостеві, у своєму виступі зазначив, що наша Церква хоч зазнала великих і болісних втрат, щасливо вистояла і відновила своє публічне існування.

29 липня відсвятковано черговий «кermаш». Службу Божу відправили о. Анатолій та о. Сергій. На церковному майдані відбулося водосвячення, урочистий обхід навколо церкви. Завершила «кermаш» традиційна гостина.

12 серпня відзначено 70-річчя від дня народження покійного голови Світової Федерації Лемків, великого нашого симпатика Теодозія Старака. Після Богослужіння велика група парафіян, зокрема, лемків, взяла участь у панахиді за упокій його душі на Личаківському цвинтарі.

9 вересня відзначили 9-ліття існування церкви святих Володимира і Ольги. Про роль церкви розповів парох о. Анатолій Дуда – Кvasняк. Він відзначив заслуги тих лемківських активістів, завдяки яким здійснено трудне на той час (1991-1992) завдання — будівництво прекрасного храму.

Своє 10-річчя існування Лемківська церква святих Володимира і Ольги зустрічає у сийві заслуженого визнання, поваги з боку всіх лемків і Господньої благодаті. У своїй твердості, що немав «скала», на якій апостол Петро побудував храм вселенський, ювілей свій церква святих Володимира і Ольги зустрічає як Сіяч Зерен правди Христової. Во главі великої Місії, яку несе у народ наша Церква, впевнено кроє і наш парох., отець-митрат Анатолій Дуда - Кvasняк. Нехай Господь своєю Правицею надалі освячує цей шлях!

Прекрасне, народне свято відбулося у Шевченківському гаю 14 жовтня 2001 року. У цей сонячний день було посвячено новозбудовану дзвіницю поруч з церквою та нові два дзвони.

Варто відзначити, що фінансові справи у будівництві дзвіниці і закупці дзвонів полагоджені нашим великим другом-лемком, що проживає у США, Іваном Сорою та членом правління ФДЛ Петром Гандзяком. Будівельні роботи очолив голова Церковного комітету Анатолій Петришак.

10—11 листопада у Львові проходив II Всеукраїнський з'їзд лемків (зал філармонії). Учасників з'їзду привітав і поблагословив його Блаженство кардинал Любомир Гузар. У неділю 11 листопада урочисту Літургію відправив о. А. Дуда - Кvasняк. Після Служби Божої відбулося водосвячення і традиційний «кermаш» лемків з Радощини.

8 січня 2002 р. відбулася Різдв'яна відправа, що її здійснили о. А. Дуда - Кvasняк і о. Сергій (з Сихова), Приємно відзначити, що хорова капела «Лемковина» після відправи організувала прекрасний концерт різдвяних коляд, переплетений теплими поздоровленнями і побажаннями загального і особистого добра.

Посвячення дзвіниці 14 жовтня 2001 р.

фото І. Опалака

Після посвячення дзвіниці 14 жовтня 2001 р.

фото І. Опалака

Наша подяка

З нагоди 10-річчя Лемківської церкви святих Володимира і Ольги (Шевченківський гай, Львів) церковний парохіальний уряд, Комітет церкви і правління Фундації дослідження Лемківщини, за велику допомогу у фінансуванні будівництва церкви та її внутрішньому обладнанні, у будівництві дзвіниці складають щиру подяку:

Панству Божені і Олегу Іванусівим, Максимові Маслею, Іванові Оленичу, Антонові Кобеляку, Іванові Терефенку та іншим діячам Об'єднання Лемків Канади;

Іванові Сороці, Володимирові Кікті, Марії Дупляк, Теодорові Малиняку та іншим діячам Організації Оборони Лемківщині в США, як також Я. Перуну (США);

Колективові фірми «Світоч» у Львові (генеральний директор Андрій Тавпаш), численним індивідуальним жертводавцям в Україні та поза її межі;

Анатолію Петришаку, Іванові Сороці та Петрові Гандзяку — за фінансування і будівництво дзвіниці.

Нехай благословить вас Господь.

**Парохіальний уряд
Церковний комітет
Правління ФДЛ**

